

Odmierzajmy kamienie milowe!

■ **Wiesław Banys**

Pierwsze posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego KRASP w bieżącej kadencji zorganizowane zostało wspólnie przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego oraz Wojskową Akademię Techniczną. W inauguracyjnej obrady sesji, poświęconej aktualnym problemom szkolnictwa wyższego i nauki, wiceminister prof. Marek Ratajczak przedstawił plany dotyczące zmian w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz w ustawie o zasadach finansowania nauki, które wkrótce po naszym posiedzeniu zostały upublicznione przez MNiSW w formie projektów założeń do nowelizacji ww. ustaw.

Rektorzy zapoznali się także z planami Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, związanymi z nową perspektywą finansową UE na lata 2014-2020, przedstawionymi przez wice-ministrów – prof. Jacka Gulińskiego i Marcellego Niezgodę. Z zadowoleniem przyjęliśmy informację o planach MRR uruchomienia już z początkiem roku 2014 kilku programów, które mogą stać się źródłem finansowania projektów realizowanych przez uczelnie, a także obietnicę podjęcia działań mających na celu harmonizację zasad prowadzenia projektów realizowanych w ramach różnych programów.

Ożywioną dyskusję wywołało wystąpienie prezesa Urzędu Zamówień Publicznych – Jacka Sadowego. Rektorzy sformułowali wiele opinii krytycznie oceniających przepisy regulujące przebieg procesu zamówień publicznych. Odwoływano się przy tym do wcześniejszych dokumentów KRASP, wspólnych stanowisk KRASP – PAN, PAU, przywołując jednocześnie opinie niezależnych ekspertów zagranicznych, formułujących poglądy, że polskie prawo zamówień publicznych jest – w porównaniu z analogicznymi regulacjami w innych krajach europejskich – bardzo restrykcyjne. Uzgodniono, że KRASP opracuje i przekaże prezesowi UZP zestawienie typów problemów związanych z realizacją *Prawa zamówień publicznych*, utrudniających lub wręcz uniemożliwiających realizację badań naukowych i procesu kształcenia. Prezes Jacek Sadowy zobowiązał się natomiast do rozważenia potrzeby zmian legislacyjnych UZP szczególnie utrudniających działalność środowiska akademickiego, jak również do przedstawienia oficjalnej wykładni obowiązujących, często nieklarownych, przepisów, tak, aby stanowiła ona zabezpieczenie dla pracowników uczelni przed różnymi interpretacjami audytorów. W opinii rektorów wykładnia taka byłaby pożądana także dlatego, że w wielu przypadkach administracja uczelni dodatkowo zaostrza interpretację obowiązujących przepisów prawa.

Do udziału w posiedzeniu została zaproszona minister edukacji narodowej Krystyna Szumilas, która poinformowała rektorów o wprowadzanych oraz planowanych zmianach w systemie oświaty, obejmujących m.in. zasady prowadzenia egzaminu maturalnego. Dyskusja ujawniła polaryzację poglądów na temat stanu oświaty w naszym kraju. Znaczne osiągnięcia, odzwierciedlone m.in. w wynikach badań prowadzonych przez instytucje międzynarodowe, (np. przeprowadzonym przez OECD badaniu PISA), stawiające – zdaniem eksper-

Fot. Agnieszka Sikora

tów międzynarodowych – Polskę jako wzór do naśladowania, zderzają się z obiegowymi poglądami, wspieranymi wypowiedziami niektórych przedstawicieli środowiska akademickiego, bardzo krytycznie oceniającymi stan naszego systemu edukacji.

KRASP dokonała wnikliwej oceny projektów założeń nowelizacji ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz ustawy o zasadach finansowania nauki, formułując zarówno uwagi o charakterze ogólnym, jak i te odnoszące się do zaproponowanych rozwiązań szczegółowych, z których część jest godna poparcia; inne wymagają dalszej dyskusji i zmiany, a niektóre propozycje powinny zostać odłożone lub wymagają odstąpienia od zamiaru ich wdrożenia. Konieczne byłoby zredefiniowanie, w świetle polityki tworzenia uczelni badawczych, statusu KNOW.

Uważamy, że celem zasadniczym KNOW-ów jest prowadzenie badań na najwyższym poziomie i udział w konstytuowaniu uczelni badawczych. W konsekwencji status KNOW-u powinny uzyskiwać wyłącznie jednostki organizacyjne uczelni.

Uważamy, że prawo do kategoryzacji, parametryzacji i finansowania powinny mieć nie tylko podstawowe jednostki uczelni, ale także inne jednostki organizacyjne wchodzące w ich skład, jak to miało miejsce przed wprowadzeniem aktualnie obowiązującej ustawy o zasadach finansowania nauki. To elastyczne rozwiązanie, biorące pod uwagę nie status administracyjny, ale dyscyplinowy jednostki, zapobiegłoby z jednej strony wymuszaniem przez aktualne przepisy podziałem podstawowych jednostek organizacyjnych wielodyscyplinowych (co generuje duże dodatkowe koszty), a z drugiej strony sprzycał będzie badaniom i studiom interdyscyplinarnym. Propozycja wprowadzenia tak wielu zmian w znolizowanych nie tak dawno ustawach wskazuje na pilną potrzebę opracowania spójnej długofalowej wizji rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki, której przyjęcie powinno poprzedzać zmiany legislacyjne, dając w ten sposób podstawę do całościowego, systemowego modernizowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, traktowanych jako fundament procesu modernizacji naszego kraju.

W tym miejscu chciałbym przedstawić ogólną refleksję, która wynika z wielu dyskusji prowadzonych w środowisku akademickim. Podtrzymujemy wyrażoną we wcześniejszych uchwałach organów KRASP i przywołaną powyżej opinię, że propozycje zmian legislacyjnych powinny być poprzedzone przyjęciem strategii rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki. W naszej ocenie przedstawione propozycje, z których część jest pożądana, nie odnoszą się jednak jeszcze do kluczowych zagadnień o charakterze strategicznym, które mogłyby przynieść oczekiwane, przełomowe zmiany w szkolnictwie wyższym. Wyrażamy także nasze zaniepokojenie tym, że projekt zmian nie został we właściwym czasie skonsultowany i przygotowany wspólnie z zespołem do spraw zmian przepisów prawnych w zakresie szkolnictwa wyższego, który przez kilka miesięcy przygotowywał propozycje nowelizacji ustaw dotyczących szkolnictwa wyższego. ■